

Nagy patkósdenevér és csonkafülű denevér nyári szálláshelye Békésen

(V. Magyar Denevérvédelmi Konferencia, Pécs – 2005. december 3-4.)

Durkó Lajos

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Békés megyei Csoportja
madaraslajos@freemail.hu

Summer quarters of Greater horseshoe bat's (*Rhinolophus ferrumequinum*) and Geoffroy's bat's (*Myotis emarginatus*) in Békés (Hungary)

This dissertation presents that not only the highland's caves are the ideal habitats to some valuable colonies of the bats, but the interior of the Great Hungarian Plain as well. The disquisition brings out the Greater horseshoe bat's (*Rhinolophus ferrumequinum*) and the Geoffroy's bat's (*Myotis emarginatus*) summer quarters in Békés town based on the 2005 and the previous years' results.

Előszó

A denevérek (*Chiroptera*) életformáját szinte mindenki barlangokhoz köti, és a köztudatban is erre asszociálunk, ha erről az emlősfajról hallunk. Ezen publikáció létrejöttének oka az, hogy bizonyosságot nyert, és újra bebizonyosodott a denevérek léte az Alföld szívében is.

Bevezetés

Békés megye névadó települése Békés város, ami a megye délkeleti részén, a Kettős-Körös partján fekszik. A denevérek számára öreg, elhagyott épületek nem találhatóak itt, de 3 templomtorny is biztosíthatna nyári szálláshelyet a városban. Am a tárgyalt 2 denevérfaj, a nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*) és a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*) nem templomtornyot választott, hanem egy „forgalmas” helyet, a Békési Polgármesteri Hivatal padlását.

Anyag és módszer

A városháza padlásán már évek óta volt tudomás denevérek létéről, a 2003-ös év előtt pár éve rendszeres, évente 1-2 alkalommal történt állományfelmérés a Körös-Maros Nemzeti Park szakemberei részéről. Fontos, hogy a mindenkori városvezetőség kiállt amellett, hogy a zavarást a minimumra kell csökkenteni, ezért a NP mellett csak jómagam kapott engedélyt a padlás látogatására. A kolónia megérkezése előtt a terepfelmérés történt meg, és a megérkezés után mindössze két alkalommal történt 2004-ben és 2005-ben az állományfelmérés, a minél kisebb zavarás érdekében.

Eredmények

Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Ez a fokozottan védett faj hazánkban előszeretettel a középhegységeket választja nyári szálláshelyül, de mint egyéb

kutatásokból is kiderült, előfordul néhol az Alföld peremterületein is. Békés Polgármesteri Hivatalának padlásán kb. 4-5 éve van tudomás a faj nyári megjelenéséről. A padlás félhold alakú, néhol kúppokkal, és kisebb

különálló résekkel tagolva. A kirepülő nyílás ideális a faj számára, mivel egy nyitott ajtó alakú és nagysága 2×2 méteres. A faj a padlás udvar felőli végében talált ideális lakóhelyet, a kirepülő nyílás közelében.

1. ábra. Nagy patkósdenevérek kolóniája

A faj mindig május végén érkezett meg telelőterületéről. Az állomány stabilnak tűnik/tűnt, az átlag mindig 200-300 pld. között mozgott, 2004-ben 200 pld-t számoltam le. 2005-ben állománya kis mértékben csökkent, mert mindössze 100-150 pld. érkezett meg és kezdett bele az utódnevelésbe. Júliusban már lehetett látni kölyköket a nőstényeken csüngeni. Az állománycsökkenés kis mértéke betudható a hideg télnek, vagy a telelőhelyének zavartsága miatt, bár pontos kép nem adható. Mivel helyhez kötött fajról van szó, ezért a kis távolság miatt a telelőterülete nem lehet nagy távolságra, valószínűleg a romániai Bihar-hegységben található. Ezért ennek a kolóniának a védelme határokon át nyúló.

Békés városában azonban elmondható, hogy továbbra is biztosította faj védelme és zavartalanága, ezáltal egy értékes kolóniát tudhatunk magunkénak az Alföld szívében.

Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)

Erősen veszélyeztetett faj. Hasonló igényeinek köszönhetően nagyon gyakran a nagy patkósdenevérral együtt fordul elő. Így történt ez 2005-ben is, amikor a faj nyári szálláshelyül a Békési Polgármesteri Hivatal padlását választotta. Ez év előtt egyetlen egy alkalommal sem sikerült kimutatni ittlétét. A kolónia 400-450 példányból állt. Szintén május végén érkeztek, egy időben a fent említett társfajjal. A félhold alakú padlás udvar felőli végében tartózkodott két tömött csapatban, és ottlétem alatt, a nagy patkósdenevérral ellentétben rendkívül nyugodtan viselkedtek. Júniusi látogatásom alkalmával már láthatóak voltak a kölykök. A padláson cserépléceken csüngöttek.

Ez a kolónia rendkívül értékes a nagy példányszáma és az alföldi elhelyezkedése miatt is, és mert a faj szintén fokozottan védett. A csonkafülű denevér telelőterületeiről

nem sokat tudunk, de mivel szintén rövidtávú vonuló, ezért valószínűleg a romániai Bihar-hegységben lehet telelőterülete, bár ez kérdéses.

2. ábra. Csonkafülű denevérek kolóniája

Következtetések

Ez a két antropofil faj ideális nyári szálláshelyet talált Békésen, ezért fontos a zavartalanság további biztosítása, de mint kiderült ez a feltétel biztosított számára. Táplálkozás szempontjából agrárterületek

köré épült a város, erdőkkel és folyókkal tarkítva. Ez biztosít számukra nagy tömegű táplálékot és változatos táplálkozó helyet. Ezen publikáció is rávilágított arra a tényre, hogy az Alföldön is fel kell keresni azokat az ideális nyaralóhelyeket, amelyek számításba jöhetnek, ezáltal bővebb képet kapva e két faj országos állományáról.